

2018/5

HONISMERET

A HONISMERETI SZÖVETSÉG FOLYÓIRATA

XLVI. ÉVFOLYAM

Magyarok a nagyvilágban

Nemzeti Szalon – Népművészet

A vizet fakasztó Szent László

Helyi elismerés honismereti munkáért

„Tóth Árpád-émlékérem” kapott
Szmolicza József Sándor

*Szmolicza József Sándor
a köszönőbeszédét mondja*

Isaszeg városában az egyetlen civil kitüntetés a Tóth Árpád Nemzeti Társaskör által adományozott *Tóth Árpád-émlékérem*. Az alapítók ebben az évben Szmolicza József Sándort, az isaszegi Falumúzeum gyűjteménykezelőjét ítélték a legméltóbbnak az elismerés átvételére. 2018. április 13-án az emlékérmeket a több évtizedes isaszegi szolgálataért, múzeumi, helytörténeti, civilszervezeti és egyházi területen kifejtett munkássága elismeréseképpen kapta. A jelölt laudációját dr. Székely András Bertalan alapító tag mondta el. A díj és oklevél átadásában hagyományosan részt vett a névadó költő unokája és unokaöccse: Hollós Máté zeneszerző, dr. Tóth Árpád szociológus, ny. főiskolai tanár, valamint a társaskör jelen volt alapító tagjai.

Dióhéjban szeretném ismertetni a legfontosabbakat az adományozó szervezetről, a díjról és a díjazottról.

2011 tavaszán lett volna Tóth Árpád költő 125 éves. Mivel több nyáron át is a városunkban gyógyult, emléktáblája, róla elnevezett közterület is van Isaszegen. Feleségemmel versmondó versenyt, az életét, munkásságát bemutató kiállítást rendeztünk ez alkalomból. Hogy az évforduló ne múljon el nyomtalanul – a 30-as években irodalmi társaság is őrizte a nevét Isaszegen –, a kezde-

ményezésünkre még abban az évben ősszel a kertünkben megalakítottuk a Tóth Árpád Nemzeti Társaskört. A civil társaság alapítói tizennégyen a Történelmi Vitézi Rend isaszegi és gödöllői tagjai, valamint a feleségeik voltak, név szerint dr. Bucsy László, dr. Kardos Gábor, Kaló Gulmira, Bodrogi Imre, Bodroginé Kunkli Katalin, Csekeő Ervin, Kovács Gábor, Nagy Emma, (az azóta sajnálatosan elhunyt) Szőke András, Szőke Judit, Hanák Ede, Szmolicza József, dr. Székelyné Opre Mária és jómagam.

Ahogy az alapító okiratban leszögeztük: a szervezet „a költő keresztyén és nemzeti felfogásának megfelelően, a magyar hagyományok éltetését, megismertetését, a sorskérdéseink tudatosítását, a közösségi tennivalóinkból való tevékeny részvételt tűzte ki célul, elsősorban Isaszeg városában. A sikeres nemzetek felismerték, hogy mindenekelőtt a hit és a kultúra biztosítja hosszútávon a fennmaradásukat. A nemes hagyományaink – úgy a népi, mint a vallási, közösségi és a művészeink által létrehozottak – a globalizálódó, egyre inkább a pénzvilág által diktált világunkban és a kozmopolita liberalizmus által fellazított, szétszilált értékrend zűrzavarában világos iránymutatónak kell, hogy szolgáljanak. Mi, a Történelmi Vitézi Rend tagjai és rokonszenvezői, a nemzeti önazonosságunk megőrzése érdekében, szeretnénk a tervezett programjainkkal, kezdeményezéseinkkel hozzájárulni Isaszeg polgársága keresztyén/keresztyén hitének és magyarságtudatának a megerősítéséhez.”

A függetlenségünk megőrzése érdekében bíróságilag nem jegyeztettük be magunkat, ezért közpénz igénylésére nem vagyunk jogosultak, de társasági szerződéssel rendelkezésként legitim civil szervezetnek számítunk. Egy ízben azonban magánszemélyként egy nem közalapítványhoz sikeresen fordulhattam félévi támogatásért.

Fő működési formánk a *magyarságismereti szabadegyetem*. Mivel a rendezvényeinket szabadon látogathatónak terveztük, így bevétellel nem rendelkezünk. Tehát együttműködésben a Jókai Mór Városi Könyvtárral és a Dózsa György Művelődési Otthonnal és Műzeumi Kiállítóhellyel bérleti díj nélkül használhatjuk havonta a helyiségeiket. Az esetleges útiköltségeket és a kizárólagosan tiszteletdíj nélküli szereplést vállaló vendégek jelképes megajándékozását az alapítók áldozatkészségéből, meg a látogatók önkéntes „perselypénzből” fedezzük.

A felvidéki Csúz kastélyában az alapítási év nyarán volt szerencsém hallgatni Kubínyi Tamás művelődéstörténész előadását, aki a végén felajánlotta, hogy bárhová szívesen elmegy térítésmentesen, ahová hívják. Így alakult ki az első, 2011/12-es tanév programja, a jeles tévés személyiség, művelődéstörténész előadó Álmos Király Akadémiájának kihelyezett tagozataként. Őstörténeti, régészeti, néprajzi, zenei és politikatörténeti témákat tekintettünk át, az esetek többségében komplex módon. Kialakult a törzsközönségünk is helyi, környékbeli és fővárosi érdeklődőkből. Minden alkalomra szórólapot, plakátot készítünk és elektronikusan is értesítjük a potenciális látogatóinkat. A címlistánk folyamatosan egészül ki mindazok adataival, akik igénylik a meghívókat.

Minden nyáron az alapítók hangulatos kerti összejövetelen értékelik az előző tanévet, és ötletbörzén, közösen tervezik meg a következő akadémiai év programját. (Egyes esetekben nem alapító, ám rendszeres látogató témaajánlatát is köszönettel megvalósítottuk.) Ez alkalmakkor tekintjük át a társaskör pénzügyi helyzetét is. A következő tanévekben újabb, s újabb kiváló szakemberek mondtak igent az invitáló szavunkra. Volt közöttük történész, néprajzos, földrajztudós, politikus, politológus, diplomata, katonatiszt, társadalomkutató, nyelvész, íráskutató, irodalmár, filmrendező, mérnök, lelkipásztor, középiskolai és egyetemi tanár, újságíró, filozófus, geofizikus, zene- és képzőművész. A felölelt tárgykörök rendkívül változatosak voltak, az érdeklődők száma esetenként a százat is meghaladta. Nemegyszer helyi zeneművészeket, versmondókat – hivatásosokat és műkedvelőket, gyer-

mekeket és felnőtteket – is felléptettünk kísérőprogram keretében, erősítve ez által is a közösségformáló célkitűzéseinket.

A Tóth Árpád Nemzeti Társaskör – tapasztalatunk szerint – messzemenően betölti hivatását: magas szintű ismereteket nyújt, formálja a keresztény és nemzeti tudatot, és a rendszerességével, vitakör jellegével – hisz minden előadást kérdésfelvetés, párbeszéd követ – *valódi közösséget formál*. Sokan e hét év alkalmain váltak nyitottá a felvetett sorskérdéseink irányában, mások a már meglévő alapjukra építve bővíthették a tudásukat, elkötelezettségüket. A visszatérő látogatók egymással is kommunikálnak, ismeretségek, barátságok születnek.

Négy évvel ezelőtt, három sikeresen lezajlott magyarságismereti szabadegyetemi tanév végén – kibővítve a munkáágainkat – mint alapító tagok, elhatároztuk, hogy *civil elismerést* alapítunk, amelyet évente egy alkalommal (a névadónk születésnapja idején) olyan jeles személyiségnek adományozunk, aki hosszabb időtartamban kifejtett tevékenységével szolgálta városunkat, és pedig a társaskörünk alapelveinek megfelelő szellemiséggel. Az első ízben 2014 tavaszán átadásra került *Tóth Árpád-emlékérmét* Bajusz Árpád nagytiszteletű úrnak, Isaszeg református lelkészének íteltük. A következő évben az elismerésre Surmann Mária karnagy, az isaszegi Gaudium Carminis Kamarakórus alapítója, vezetője bizonyult a legméltóbbnak. Tavalyelőtt Szendrő Dénes geofizikust, az isaszegi református egyház-köztség gondnokát jutalmazhattuk. 2017-ben dr. Boldizsár Gábor, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tanszékvezető docense, korábbi dékán érdemelte ki a *Tóth Árpád emlékérmét*.

Az alapítók az idén Szmolicza József Sándor múzeumi szakembernek, az isaszegi Dózsa György Művelődési Otthon és Múzeumi Kiállítóhely gyűjteménykezelőjének a munkáját értékelte olyannak, hogy elismerésben részesítse, a következő érdemek alapján.

Szmolicza József Sándor városunknak az emberek által joggal becsült, szerény polgára. 1963-ban született Gödöllőn, a keresztény és nemzeti értékrendet családjá mellett az isaszegi Damjanich János Általános Iskolában Nagy László történelem–földrajz szakos tanár mélyítette el benne. Gyümölcstermesztő kertészi szakmunkás képzését Halásztelken, az érettségét pedig az isaszegi Gábor Dénes Számítástechnikai Szakközépiskolában szerezte. Folyamatosan képezte magát kulturális téren: 1983-ban restaurátor gyakornoki tanfolyamot végzett a Mezőgazdasági Múzeumban, 1986–1987-ben fotóklub vezetési képzésben vett részt a Budai Fotó- és Filmklubnál. 2002-ben jeles eredménnyel abszolválta a gyűjteménykezelői szakot a Magyar Nemzeti Múzeum tanfolyamán.

Tíz évig az első szakmáját hasznosította a Gödöllői Agrártudományi Egyetem kertészeténél, emellett 1983-tól mellékállásban az isaszegi Falumúzeumban vállalt gondnoki munkát. Volt az önkormányzatnál környezetvédelmi munkatárs is három évig. 1995-ben teljesült régi álma, hogy a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága főállásban alkalmazza az isaszegi Falumúzeumban. 2001–2008 között a helytörténeti gyűjtemény vezetését bízták rá. Az intézménynek a művelődési otthonnal való egyesítése óta a gyűjteménykezelői munkakört látja el.

Már diákkorában bekapcsolódott a Falumúzeum tevékenységébe az alapító, id. Szathmáry Zoltán tanítványaként. Az ő halála után Szmolicza József Sándor is egyike volt azon keveseknek, akik folyamatosan kutatják településünk történetét. A Múzeumbarátok Köre tagjaként a kezdeti 1980-as évtől részt vett az új múzeum építési munkálataiban, titkárként honismereti szakkört is vezetett. A Múzeumbarátok Körének elnökségében 1982 óta tag, utóbb ellátja a titkári feladatokat.

Szakmai elhivatottsága és a múzeum iránti szeretete példaértékű. Falumúzeumi műszaki fejlesztések sorát végezte el, számos sikeres pályázatot dolgozott ki és tett át a gyakorlat-

ba. A több mint 110 éve alakult isaszegi II. Rákóczi Ferenc Kör zászlajának a restaurálásától, a Szentgyörgyi erdőben feltárt Árpád-kori kovácsműhely régészeti munkálatainak a segítségével át, a Zöld Szív Természetvédő Szakkör vezetéséig számtalan jó ügy fűződik a nevéhez. Gyakorlatilag egy személyben végez minden adminisztratív, tárlatvezetői, technikai és fizikai munkát a múzeumban, időszaki kiállításokat rendez, honlapokat szerkeszt, gazdasági kimutatásokat készít, többekkel együtt évtizedek óta építi a magyar–lengyel kapcsolatokat.

Sokat tett azért, hogy olyan jeles személyiségek, mint dr. Sáska László orvos, Thinagl Szerafin gyógyszerész és mások munkássága ismertté váljon, akiknek tevékenysége Isaszeghez is kötődött. Helytörténeti tanulmányait, cikkeit 1992 óta helyi, megyei és országos kiadványokban olvashatjuk. Jelentős szerepe volt abban, hogy a Múzeumbarátok Köre 2007-ben *Kós Károly-díj*ban, 2014-ben pedig *A Magyarországi Lengyelségért* díjban részesüljön. Személyes társadalmi, környezetvédelmi és polgárőri munkáját több helyi elismeréssel jutalmazták.

Sohasem nézte, mikor ér véget a munkaideje, ha valamilyen tennivaló volt az intézményében, vagy valamilyen közösség – többek között a mi társaskörünk vagy a Keresztény/Keresztény Akadémia – tartott előadást a múzeum falai között.

A fenti érdemek alapján a Tóth Árpád Nemzeti Társaskör 2018-ban Szmolicza József Sándor úr több évtizedes teljesítményét ismerte el *Tóth Árpád-émlékéremmel*.

Székely András Bertalan